Perioada paternă
O „perioadă” care nu s-a terminat niciodată!

Părintele Ioan Romanides

Sursă: Pr. Nafpaktos Hierotheos: „Dogmatica empirică a Bisericii Ortodoxe Catolice conform tradițiilor orale ale Pr. Ioan Romanides ” . Volumul A.

A devenit clar că era profetică este inextricabil legată de tradiția apostolică și patristică, iar această tradiție patristică continuă era apostolică până în zilele noastre.

„ Un subiect care necesită multe clarificări este cel al perioadei tradiției patristice. Unde începe și unde se termină tradiția patristică? Pentru Părinții Bisericii înșiși, tradiția patristică începe cu Avraam, iar aceștia sunt numiți Părinții Vechiului Testament, Părinții Părinților noștri și, uneori, simplu, Părinții sau chiar Strămoșii și sunt cei dinainte de Lege, cei din Lege și cei de după Lege. Este foarte important că există Părinți dinainte de Lege, obsedați de Dumnezeu și prieteni ai lui Dumnezeu, care au ajuns chiar și la experiența îndumnezeirii înainte de Lege. Acest lucru este foarte important, pentru a putea poziționa corect problemele. Apoi avem Apostolii, avem întruparea, perioada dintre întrupare și Rusalii, apoi avem cei de după Rusalii .”

Astfel, tradiția patristică în Biserică este continuă, fără întrerupere.

În Occident, teologii franci au dezvoltat teoria conform căreia tradiția patristică s-a încheiat în secolul al VIII-lea. În perioada conflictelor dintre franci și romani, francii nu l-au acceptat pe Sfântul Ioan Damaschin ca Părinte, abia mai târziu l-au considerat pe Sfântul Ioan Damaschin ultimul Părinte al Bisericii, așadar odată cu el s-a încheiat tradiția patristică.

„ În timpul conflictului (dintre franci și romani), Damaschin nu este considerat Părinte al Bisericii de către franci. Francii l-au acceptat pe Damaschin în secolul al XII-lea ca Părinte al Bisericii. Până atunci, nu l-

au acceptat. Și de aceea teologia lui Aquinas din Summa Theologica ocupă un loc foarte important, deoarece el îl citează constant în principal pe Augustin, alți Părinți și pe Damaschin."

Ioan Damaschinul fusese în sfârșit tradus în latină și acceptat ca Părinte al Bisericii. Dar el este ultimul Părinte al Bisericii care a scris în greacă, potrivit francilor. Dar de ce este el ultimul Părinte al Bisericii? Pentru că toți ceilalți Părinți ai Bisericii s-au opus francilor în problema filioque-ului. Așadar, este posibil acum să-i acceptăm ca Părinți ai Bisericii pe cei care nu acceptă filioque-ul? De aceea, Damaschinul a devenit ultimul Părinte al Bisericii din Răsărit.

În Occident, ultimul Părinte al Bisericii a fost fie Isidor de Sevilla, fie Bernard de Clairvaux. Dar de ce se termină tradiția patristică în Occident pentru franci? Deoarece, tradiția patristică pentru franci este în principal tradiția teologică romană, patristica. Acum, că avem tradiția francă, această teologie este numită teologie scolastică. Este tradiția teologică latină în contrast cu cea romană. Și pentru că francii se considerau un popor mai bun, mai superior și mai inteligent decât romanii, din acest motiv teologia scolastică este considerată un progres al teologiei patristice și este considerată superioară teologiei patristice.

Aceasta este linia pe care teologii occidentali au urmat-o până alaltăieri. Când am studiat la o școală papală, asta am învățat. A existat teologia patristică, apoi teologia patristică a fost urmată de teologia scolastică. Și cea mai înaltă teologie care a existat vreodată în întreaga istorie a umanității este Summa Theologica a lui Toma de Aquino.

Luați scrierile pe care teologii greci le-au scris după Revoluția Greacă și vedeți cum au fost influențate de aceste idei france, care au ajuns și în Rusia. Pentru că, atunci când rușii au început să scrie, nu puteau spune că Damaschin a fost ultimul Părinte al Bisericii, ci, de obicei, se încheiau cu Fotie cel Mare ca ultim Părinte al Bisericii.

Acum luați scrierile grecești, căutați câți au spus aici, în Grecia, același lucru, că Fotie este ultimul Părinte al Bisericii, adică în Răsărit, și Isidor de Sevilla în Apus. Acesta este modul obișnuit de a scrie patrologia și istoria dogmelor și așa mai departe. Adică, după Fotie cel Mare, ni s-a spus că nu avem Părinți ai Bisericii .

Faptul că nu l-au considerat pe Sfântul Ioan Damaschin Părinte al Bisericii este evident din faptul că nu au acceptat deciziile celui de-al VII-lea Sinod Ecumenic privind sfintele icoane. Totuși, acest lucru nu poate fi acceptat din punct de vedere ortodox, deoarece tradiția patristică nu s-a încheiat niciodată. De aceea, Sfântul Simeon Noul Teolog, Sfântul Grigorie Palama, Părinții Filocalici din perioada stăpânirii turcești etc., au fost recunoscuți ca Părinți.

„ Francii au acceptat al VII-lea Conciliu Ecumenic în secolul al XII-lea, iar apoi Ioan Damaschin a fost repus în funcția de ultim Părinte al Bisericii din Răsărit, iar Bernard de Clairvaux ca ultim Părinte din Apus, și astfel a început această tradiție stranie. Ceea ce este paradoxal este că există acest paralelism, care este un fenomen straniu, între tradiția francă și tradiția rusă.”

Ortodocșii vorbitori de limbă greacă din Imperiul Otoman nu au crezut niciodată că tradiția patristică s-a încheiat, deoarece, pentru ei, tradiția patristică îi include și pe Simeon Noul Teolog, pe Nichita Stithat, pe Grigore Palama, pe toți discipolii lui Grigore Palama. Și în Imperiul Otoman există o tradiție patristică, pentru noi. Și această tradiție, care există o tradiție chiar și după căderea Constantinopolului, această tradiție a fost distrusă de Universitatea din Atena .

Francii nu îi cunoșteau pe Părinții Bisericii Romano-Catolice. Pentru a-și dezvolta teologia, au folosit unele concepții ale Sfântului Augustin.

„ Francii nu cunoșteau alți Părinți ai Bisericii, în afară de Augustin. Îl aveau și pe Ambrozie. Aceasta este o altă mare problemă. Pentru că creează impresia că Augustin a fost un elev al lui Ambrozie, în timp ce, dacă se face o comparație între învățăturile lui Augustin despre această metodă teologică, Ambrozie nu are astfel de lucruri în scrierile sale.”

Ambrozie urmează în metoda sa teologică Părinții Capadocieni, pe care îi traduce și îi copiază, deoarece cunoaște fluent greaca și îi citește și pe ei. Și, de fapt, Ieronim îl acuză pe Ambrozie că cartea sa despre Duhul Sfânt este o traducere a lui Vasile cel Mare și nimic altceva. El copiază Vasile cel Mare textual pe temele Sfintei Treimi. Desigur, nu este acuzat, ci pur și simplu o menționează. Apoi, pe temele revelației din Vechiul Testament, Ambrozie îi urmează textual pe Părinții anteriori care au scris în latină, care sunt întru totul de acord cu Părinții care au scris în greacă. Nu există nicio diferență.

Augustin, sub influența trecutului său maniheist, trage interpretări complet noi. Interpretările sale despre teofanie în Vechiul Testament nu au nicio legătură, nici cu Părinții Bisericii vorbitori de limbă latină mai vechi, nici cu vreunul dintre Părinții Bisericii vorbitori de limbă greacă. Este o linie complet originală, nouă, asupra acestor probleme, și anume, asupra revelației Sfintei Treimi în Vechiul Testament etc.

Această teorie francă despre încheierea tradiției patristice cu Sfântul Ioan Damaschin sau cu Sfântul Fotie a fost dezvoltată și de teologia rusă, care îl include pe Sfântul Grigorie Palama în tradiția patristică și avansează spre noi perspective.

„ Printre franci, care cuceriseră provinciile occidentale, se dezvoltă percepția că exista o teologie patristică și că teologia patristică a fost succedată de propria lor teologie, așa cum am făcut și noi la ruși. Nu există Părinți ai Bisericii ruși, cel puțin dacă există, nu sunt numiți Părinți ai Bisericii."

Așadar, există o percepție printre ruși că teologia patristică s-a încheiat fie cu Ioan Damaschinul, fie cu Fotie cel Mare, sau că există unii ruși care pot „rămâne" fideli teologiei patristice până la Grigorie Palama. Și apoi teologia patristică se oprește, în esență, iar teologia patristică este succedată de teologia rusă. Adică, pentru ruși, există această linie, este o realitate ."

Rusia țaristă a fost puternic influențată de teologia francă, în special de teologia scolastică și de feudalismul teologic. Acesta este motivul pentru care isihasmul a fost condamnat și în Rusia ca fiind nepatriotic în persoana Sfântului Maxim de Vatoped, așa-numitul Grec.

Opinia francilor și rușilor conform căreia tradiția patristică s-a încheiat în secolul al VIII-lea ajunge să fie susținută că scolastica francă și teologia rusă au depășit tradiția patristică.

„ Important este să ținem cont de faptul că rușii au fost foarte influențați de Occident, încă de la o vârstă fragedă. Pentru că, din momentul în care l-au condamnat oficial la închisoare pe Maxim de Vatoped, așa-numitul Grec, în secolul al XVI-lea, l-au condamnat și pe Nil Shortsky, care era liderul isihaștilor ruși."

Rușii aveau monahism isihast. Și se pare că în acea vreme a apărut o mișcare de abandonare a acestui monahism, în favoarea unui tip occidental de atunci. Un monahism care nu era athonit a fost introdus în Rusia. Acest lucru este evident, deoarece Maxim de Vatoped și Nilos au fost condamnați. Monahismul a fost, de asemenea, condamnat odată cu ei.

În tradiția rusă, călugării athoniți sunt numiți „neproprietari de pământuri", în timp ce ceilalți sunt numiți „proprietari de pământuri". O facțiune spunea că lipsa de pământ este necesară pentru călugăr, așa cum se spunea, nu poți fi ascet fără să fii fără pământ. Iar cealaltă spunea că pământul este necesar pentru monahism și că trebuie să aibă pământ. Și apoi a fost introdusă în Rusia o tradiție ciudată, conform căreia mănăstirile din Rusia nu numai că aveau pământ, ci aveau și sclavi, așa cum aveau mănăstirile francilor.

Mănăstirile france au avut întotdeauna un franc ca stareț, iar majoritatea călugărilor nu erau franci. Acest monahism cu iobagi a fost introdus și în Rusia. Când clasa țărănească s-a dezvoltat în Rusia, în principal odată cu reformele lui Petru cel Mare, feudalismul european a intrat în Rusia, odată cu subjugarea acestor oameni. Mănăstirile erau, de asemenea, instituții feudale.

Odată cu apariția acestei teologii scolastice, monahismul a dispărut în Rusia. Apoi, isihasmul a reintrat în 1817 odată cu copiii spirituali ai lui Paisie Velitkovski. Și așa a început renașterea monahismului isihast, care l-a influențat atât de mult pe Dostoievski. Este clar vizibil. Și apoi i-au influențat și pe slavofili, dar într-un mod romantic și nu esențial. Pentru că teologii slavofili sunt altceva. Ar trebui să ne preocupe și pe noi.

Rușii, însă, au ajuns la ideea că teologia patristică s-a terminat. Pentru că rușii nu puteau accepta ideea că romanii, odată cu căderea Constantinopolului, ar putea fi isihaștii tradiției patristice. Pentru că acum, odată cu dezvoltarea Sfintei Rusii, rușii devin moștenitori, nu doar ai drepturilor politice, ci și ai celor teologice ale Imperiului Roman, deci trebuie să devină moștenitorii prin excelență ai Bisericii Ortodoxe. Prin urmare, au devenit receptivi la teoria francilor, despre terminarea tradiției patristice.

În tradiția francă, însă, teologia patristică a fost desființată într-un mod teologic și politic, deoarece atunci când francii au adăugat Filioque la

Crez, au întâmpinat imediat reacția tuturor teologilor romani din imperiu, atât din Occident, cât și din Orient. Căci atât romanii vorbitori de limbă latină, cât și cei vorbitori de limbă greacă au reacționat la introducerea Filioque în Crez și la doctrina Filioque. Aceasta înseamnă că Părinții Bisericii, deoarece au luptat împotriva Filioque, nu puteau fi considerați de franci drept Părinți ai Bisericii.

Din acest motiv și în acest fel, deoarece Părinții Romani ai Bisericii au luptat împotriva Filioque-ului, francii au pus capăt automat tradiției patristice cu Ioan Damaschinul. Căci Ioan Damaschinul este ultimul Părinte al Bisericii care nu a luptat împotriva Filioque-ului, cel puțin în mod deschis, deși el însuși învăța clar că Duhul Sfânt purcede numai de la Tatăl.

De aceea, Toma de Aquino spune că a fost influențat de Teodoret al Cirului în această chestiune. Toma de Aquino mărturisește că Damaschinul este împotriva filioque-ului. Dar francii știau că Ioan Damaschinul era împotriva filioque-ului. Tocmai de aceea nu l-au avut ca Părinte al Bisericii de la început. Ioan Damaschinul este acceptat ca Părinte al Bisericii abia în secolul al XII-lea, odată cu Sinodul al VII-lea Ecumenic. Oficial, Damaschinul este în favoarea icoanelor și în favoarea Sinodului al VII-lea Ecumenic și este, de asemenea, împotriva filioque-ului, desigur. Dar apoi s-a făcut un compromis între romanii cuceriți ai Romei și franci, iar din acest compromis a rezultat recunoașterea Sinodului al VII-lea Ecumenic și a lui Ioan Damaschinul de către franci, întrucât romanii din Occident acceptaseră acum prin forța filioque-ul.

Ceea ce ne interesează este că atât rușii, cât și francii, atunci când spun că teologia patristică se sfârșește, prin acest sfârșit vor să spună că există o succesiune mai bună decât situația anterioară. Pentru că în tradiția francă, teologia francă este mai bună decât teologia patristică. Nu este pur și simplu o continuare, ci este superioară tradiției patristice. De aceea propaganda este că teologia patristică se sfârșește și apoi începe scolastica. Teologia scolastică este superioară teologiei patristice. Aici, în Grecia, nu își pot imagina acest lucru. Și rușii, desigur, aveau o linie ciudată. Pentru ei, Bizanțul s-a îndepărtat de teologia patristică odată cu căderea imperiului etc.

Această teologie scolastică și feudală a Rusiei țariste a fost întâlnită de marxiști și aceștia au luptat împotriva creștinismului. Totuși, o astfel de

teologie de origine occidentală nu este teologie patristică ortodoxă, ci este o abatere de la aceasta.

„ Marxiștii nu-L cunosc pe Dumnezeul Ortodoxiei. Marxiștii ruși Îl cunosc pe Dumnezeul Rusiei țariste, dar El este Dumnezeul francilor, Dumnezeul metafizicii și filosofiei, nu al tradiției patristice și al isihasmului, al experienței, teozei și iluminismului. El nu este Dumnezeul Rusiei țariste. Pentru că Rusia țaristă din secolul al XVI-lea a condamnat oficial isihasmul, când l-au închis pe Maxim Athonitul și acesta a murit în închisoare, ceea ce înseamnă că tradiția rusă s-a format departe de tradiția patristică. Rușii au propria lor tradiție.”

De aceea grecii au fost înșelați atâția ani de propaganda lui Korais, care crede că îi vor imita pe ruși. În ce epocă ar trebui să-i imite pe ruși? Dacă se calculează, atunci când Korais a scris că Biserica Ortodoxă a Greciei ar trebui să imite Rusia țaristă, aceasta avea feudalismul, iar Biserica susținea feudalismul în acei ani, sclavia rușilor, adică a țăranilor .

Statul grec modern a acceptat teoriile lui Korais și s-a separat cu forța de Patriarhia Ecumenică, cu consecințe ecleziastice și teologice.

„ Aceasta înseamnă că Ministerul Educației a tras imediat o linie cu Adamantios Korai. În acest fel, fundamentele teologiei patristice au fost distruse, iar aceste fundamente au fost înlocuite cu teologie și practică rusă blocate. Acest lucru este de mare importanță. Teologia merge mână în mână cu practica .”

În timpurile moderne, au existat încercări constante de a modifica fundamentele tradiției patristice.

„ În statul grec modern, ortodoxia fusese fundamental dezrădăcinată, adică din coerența internă, cea tradițională, cu trecutul, și nu mai aveau nici măcar o urmă de suspiciune față de metoda teologică patristică. Nu că n-ar fi înțeles-o, adică nu mai rămăsese nicio urmă de înțelegere. Nu mai rămăsese nimic, absolut nimic. Nu mai știau ce este Dumnezeu, nici nu știau ce este iluminarea, nici nu știau ce este catharsisul, nici nu știau cum interpretau Părinții Sfânta Biblie și așa mai departe. Știau doar câte puțin din anumite lucruri patristice .”

Din fericire, în zilele noastre am înțeles această pagubă și ne întoarcem la tradiția patristică isihastă autentică. În general, Părinții sunt urmașii

Apostolilor și Profeților, iar tradiția patristică este legată inextricabil de viața bisericească.